

Posudek oponentky bakalářské práce

Autor: Ing. Denisa Urbanová
Název: Časová perspektiva a nuda
Datum: 15. května 2016

Autorka se ve své bakalářské práci zaměřuje na prozkoumání vztahu mezi časovou perspektivou a nudou, neboť velmi podrobným studiem a přehledem relevantní odborné literatury a výzkumů v této oblasti zjistila, že hlubší analýza a výzkum tohoto vztahu nebyl dosud téměř realizován. Autoři se totiž spíše samostatně věnovali a věnují buď časové perspektivě nebo výzkumu nudy. Tímto zaměřením je tato práce v českém kontextu ojedinělá.

Práce je tradičně členěna na teoretickou a empirickou část a má rozsah 72 stran. Pozoruhodný je rozsah seznamu použité literatury, který obsahuje celkem 78 titulů, z toho 65 anglických. Autorka v práci odkazuje především na současně zahraniční výzkumy a konfrontuje s nimi svá zjištění. Teoretická část je tvořena podrobným přehledem tematizace konceptů časové perspektivy a nudy v psychologii, uvádí z vývojového pohledu přístupy k těmto konceptům, jednotlivé teorie a následné jejich rozšíření včetně možnosti diagnostiky časové perspektivy a situační a rysové nudy. Tato část je výborným základem jak pro kapitolu Vztah mezi časovou perspektivou a nudou, tak pro následující empirickou část. Je třeba konstatovat, že práce je napsána velmi kultivovaně s logickou strukturací textu.

V empirické části autorka formulovala hlavní cíl výzkumu (ověřit, zda dominantní postavení rizikových dimenzí časové perspektivy nebo nedostatečná rozvinutost balancované časové perspektivy souvisí s tendencí k zažívání nudy) a 3 dílčí výzkumné otázky, z nichž první dvě mapují hlavní dimenze časové perspektivy, obraz a frekvenci nudy u středoškolských studentů (n= 120), a třetí se týká vztahu mezi časovou perspektivou a nudou u těchto studentů. K třetí dílčí výzkumné otázce se vztahuje celkem 8 hypotéz.

Při sběru dat použila dvě testové baterie dotazníků k diagnostice časové perspektivy (švédská verze S-ZTPI) a nudy (sklon k nudě BPS, zážitek nudy v konkrétní situaci MSBS, citlivost k nudě ZBS) včetně 2 uzavřených a 3 otevřených otázek. Získaná data vyhodnocovala prostřednictvím deskriptivní a induktivní statistiky a využila korelační analýzu, hierarchickou shlukovou analýzu, faktorovou analýzu a jednorozměrnou analýzu rozptylu. Již samotný tento rozsah svědčí o snaze autorky získat komplexnější obraz o zjišťovaném vztahu. Z textu vyplývá, že autorka má k dispozici ještě další data, která nebyla v rámci práce zpracována (např. odpovědi na otevřené otázky). Zajímalo by mne, jakým způsobem by autorka navázala na provedený výzkum s využitím i kvalitativní metodologie.

Struktura práce i její zpracování má gradující charakter. Nejprve se zaměřuje na zjištění vztahů mezi časovou perspektivou a nudou na úrovni proměnných, dále se zabývá vztahem mezi nudou a mírou BČP a profilem ČP a následně ověřuje u stanovených hypotéz jejich platnost, což umožňuje předcházející analýza dat.

Hypotéza 1d byla potvrzena částečně. Vztah mezi hédonistickou přítomností a nudou může být pravděpodobně komplikovanější. Mohla by autorka tento vztah charakterizovat? Jak interpretuje zjištění, že se stoupající mírou BČP neklesá skóre v měřených aspektech nudy? Studenti s nejvyššími skóry v zjišťovaných aspektech nudy mají nejčastěji studenti s negativním profilem, kdežto studenti s nízkými skóry mají optimistický profil. Rovněž blíže charakterizuje jednotlivé identifikované profily: negativní, optimistický, nostalgický a vykořeněný. Výsledky faktorové analýzy ČP a nudy poukázaly na některé skupiny studentů: kreativní hédonisty nesnášející rutinu, apatické pesimisty s rezignujícím přístupem k životu, trpělivé optimisty s vědomím vlastní účinnosti a vykořeněné, apatické jedince s absencí životního smyslu. Vysoce hodnotím část Diskuse. Veškerá svá zjištění jsou v závěru diskutovány s relevantní literaturou a studentka zvažuje příčiny rozdílů mezi jejími zjištěními a údaji v literatuře. Poukazuje na fakt, že prožívání nudy je ve vztahu s osobnostními charakteristikami i fakt, že ČP v pojetí Zimbarda a Boyda pravděpodobně takovou charakteristikou je. Ukázal se také úzký vztah mezi „nízkou“ nudou a dimenzí pozitivní minulosti na jedné straně a dimenzí fatalistické přítomnosti a „vysokou“ nudou na straně druhé. S jakým přístupem ke zkoumání „nudy“ se autorka nejvíce ztotožňuje?

Velmi cenný je v závěru postřeh autorky, že současné intervence s cílem eliminovat nudu ve škole, jsou soustředěny na navození změn ve vnějším prostředí a zcela se současně přehlíží nutnost změn také v osobnosti studentů. Ty se však neočekávají a ani u studentů nevyžadují.

Závěr:

Práce přináší nové výsledky v oblasti zkoumání časové perspektivy ve vztahu k nudě prožívané adolescenty. Tvoří základní korpus dat o těchto vztazích a je východiskem pro další výzkumy v této oblasti, a to nejen pro výzkumy kvantitativní, ale i kvalitativní. Způsobem zpracování a statistickým zpracováním dat práce výrazně převyšuje obvyklou úroveň bakalářských prací. Všele doporučuji autorce pokračovat v tomto tématu.

Praha 13. 5. 2016

Lenka Hříbková